

SIMON JUDIT

Évad után, évad előtt

Színházi évad elején illik vissza és előre tekinteni: vissza az elmúlt szezonnra, s előre arra, ami következik jövő nyárig. Hátrafelé valamivel könnyebb, hiszen az előadásokat már bemutatták, megjelentek a kritikák, tudni lehet, milyen is volt. Az új váradi évadról szólni kockázatos, még akkor is, ha kevés kivétellel a rendezők neve akár garancia is lehet. Mivel a színház élő organizmus, mindig akadhatnak meglepetések vagy csalódások.

Kicsiknek Fux Feszt

A nagyváradi Szigligeti Színház három társulata az elmúlt évadban lényegében folytatta azt az utat, amelyen bő öt esztendeje elindult. Az intézmény vezetősége, valamint az alkotók olyan előadásokat állítottak a színpadra, hogy lehetőleg minél többfajta színházi ízlésnek megfeleljenek.

A Lilliput Társulat műsortervét és előadásait tekintve arra lehet következtetni, hogy tudatosan alakítja a fiatalok és legfiatalabbak színházi ízlését. Jól megkomponált, humorral teli, tanulságos, de sohasem szájbarágós előadásokat mutatnak be. Az alkotók figyelnek a látvány és a zene minőségére, ami nem mellékes, ha a színházi ízlés alakításáról van szó. Nem utolsósorban a társulat tagjai tehetséges, képzett színészek. Mind a szakmai tudás, mind a rátermettség lényeges a bábos vagy bábok nélküli produkciókban. Az elmúlt évad eseménye volt a társulatnál a sikeresen megrendezett II. Fux Feszt, amely a magyar nyelven alkotó hivatásos báb-színházak seregszemléje. A fesztivál képet alkot arról, hol tart, merre halad a gyermekeknek és kamaszoknak szánt színházművészet. A váradi Lilliput Társulat nem véletlenül nyerte meg a fődíjat, mindhárom zsűri – szakemberek,

SIMON JUDIT újságíró, kritikus (1956, Nagyvárad). A Majomsziget, a Bihari Napló, az Erdélyi Napló, a Brassói Lapok, majd a Krónika munkatársa. 2002 óta az Erdélyi Riport újságírója. MÚRE-nívódíjas (1993).

pedagógusok, gyerekek – *A helység kalapácsát* ítélte a legjobb előadásnak.

A Lilliput Társulat már túl van az új évad első bemutatóján, *A rút kiskacsa*t Tóth Tünde állította színpadra. Nagyszerű előadás, amelyben színészek és gyerekek közösen játsszák el Andersen – Zalán Tibor történetét.

Érdekesnek ígérkezik Sardar Tagirovsky nonverbális előadása, az *Időóda*, de vélhetően a *Moha és Páfrány* valamint *A sonkádi Egged gazda* is vonzó lesz a gyerekeknek és a gyermekéveiket nem feledő felnőtteknek.

Nagyoknak ID Feszt

A Nagyvárad Táncegyüttes évadról évadra válik mind hangsúlyosabban táncszínházzá. Az út, amelyet bejárt

a társulat, könnyűnek nem nevezhető, hiszen olyan formákat kellett megtanulniuk, amelyeket addig aligha ismertek, de semmiképpen nem gyakorolták. A néptáncból eljutni a táncszínházig tehetség és akarat kérdése volt Váradon. Előbbi nem hiányzott, utóbbi a művészeti vezetőnek köszönhető. Jeles koreográfusok sora dolgozott a táncgyűttessel, olyan szintre emelve a művészi színvonalat, illetve a szakmai tudást, hogy a rangos fesztiválokon, táncszínházi eseményeken a legjobbak közé sorakoztak. Lényeges, hogy a váradiak kidolgoztak egy formanyelvet, a maguk útját járják, nem mások nyomdokaiba akartak lépegetni. Az együttes a néptánc és a kortárs tánc ötvözetéből klasszikus és modern drámákat „fordít le” a mozdulatok és zene „nyelvére”, ami különleges, izgalmas és nem utolsósorban közönséget vonzó produkciókat eredményez.

A Nagyvárad Táncgyűttes találta ki és rendezte meg évről évre az Infinite Dance Festivalt (IDF), melyen hivatásos társulatok és előadók mutatkoznak be a városban. A seregszemlén romániai, magyarországi és más országokból érkezett művészek produkciói nyomán kialakuló kép megmutatja, hol is tart a mozdulatművészet. Az idén októberben jelentkező fesztivált a szervezők összművészeti performace-okkal szeretnék bővíteni, ami attól lesz izgalmas, hogy egyazon térben és időben az irodalom, a tánc, a zene és a képzőművészet szól majd a tánctól, mindegyik a maga formanyelvén. E rendhagyó produkciókba a Várad folyóirat szerzői is bekapcsolódnak.

A Táncgyűttes is megtartotta már első bemutatóját. A *Kata történet* című előadást László Csaba állította színpadra. Shakespeare vígjátékát népi motívumokkal ötvözve jeleníti meg a fiatal alkotó, ami önmagában is nagyon izgalmas.

Mindenkinek Szigligeti

A Szigligeti Társulat az elmúlt évadban három kiemelkedő előadást mutatott be, ami jó arány, tekintve, hogy hét bemutatót tartottak, és ami nem jelenti azt, hogy a többi előadás elvetendő.

Sardar Tagirovsky, a fiatal rendezőgeneráció egyik legsikeresebb tagja állította színpadra Szíjártó Tímea *Az eset*

című drámáját. Az előadás egyik érdekessége, hogy a szerző a Drámázat versenyen nyert debütdíjat. Noha ez a szöveg bizonyult a legjobbnak a kezdő drámaírók kategóriájában, aligha nevezhető színpadra kész darabnak. Tagirovsky és a váradi színészek kellett ahhoz, hogy fesztiváldíjas előadás legyen belőle. Egészen más színházi nyelven fogalmazott a másik kiemelkedő előadás rendezője, Novák Eszter a *Buborékokban*. A társulat művészeti igazgatója és Kárpáti Péter dramaturg meglátta, hogy Csiky Gergely vígjátékát csupán fel kell frissíteni, közelebb hozni a nyelvezetét, és máris olyan, mintha ma írták volna korrupcióról, rongyrázásról, hazugságról, fellengzősségről, kivagyiságról, nagyképűségről, lustaságról, szélhámosokról.

Szintén sajátos formanyelvben készült a *Leander és Lenszirom* előadás. Tóth Tünde varázslatos produkciót alkotott Szilágyi Andor meséjéből. Kamaszoknak mesél kamaszokról, de a felnőttek is megtalálták benne a maguk „tanulságait”.

Szilveszterkor a szórakozásé volt a főszerep, hagyomány Váradon, hogy az új esztendő küszöbén szóljon a zene a színpadon és nevetés töltse be a nézőteret. Volt mindkettő, de ha a színészek nem töltik meg élettel és főleg humorral az előadást, akkor bizony a Harsányi Sulyom László rendezte produkció aligha ér el bármilyen művészi ingerküszöböt.

Lapozzunk át a *Veszedelmes viszonyok* előadásán, amely Hargitai Iván

kísérlete, hogy stúdiószínpadra állítsa Choderlos de Laclos levélregényének Christopher Hampton dramatiszálta változatát. Maradjunk abban, hogy a kísérlet nem sikerült.

Sokkal érdekesebb, újszerűbb volt a Balogh Attila rendezte *Három nővér*. A fiatal művész mintegy újraértelmezte Csehov alakjait, a szereplők érzelmi világát vizsgálja elsősorban. A megszokottól eltérő szemszögből nézi a karaktereket, ami nyomán egyes figurák pojacává, mások drámaivá válnak. A mából tekint a szereplőkre, a történésekre, ezért néha mulatságos, amit mondanak és tesznek, ugyanakkor drámái, mert alig változott valami.

Igazi jutalomjáték volt Molnár Júlia színművésznőnek a *Hol van az a nyár?* című zenés előadás, melyben Honthy Hannát „az örök primadonnát” személyesítette meg. Nemlaha György szövegét, dalválogatását Schlanger András állította színpadra. Kellemes, könnyed szórakozás egy tavaszi estén a Holnap után fesztivál keretében.

A művésznőről szólva, Molnár Júlia kisebb vihart kavart a pohár vízben az új évad kezdése előtt. Úgy döntött, nyilvánosságra hozza azt a szándékát, hogy megpályázza a Szigligeti Színház főigazgatói állását. Indoklása szerint a Szigligeti Társulat előadásai nem „közönségbarátok”. Pontosan nem tudni, mit rejt a kifejezés, de vélhetően több zenés darabot, kevesebb mai témájú előadást látna szívesen a váradi színpadon. A szezon nyitásáig a pohárban elültek a hullámok, a társulat ugyanis jónak találja az utat, amelyen a színház művészi szempontból halad. A színművészek értékelik, hogy a váradi színház felkerült a szakmai térképre, fesztiváldíjak, elismerő kritikák ismerik el munkájukat. Minden bizonnyal a következő években is Czvikker Katalin igazgatja a teátrumot.

A Szigligeti Társulat a magyar dráma napján tartotta első bemutatóját: Székely Csaba *Bánya* trilógiájának első darabját, a *Bányavirágot* Hunyadi István állította színpadra. A fiatal színész első rendezése az alkoholba fojtott kilátástalanságot, a közösség és egyén tragikomikus létét sajátosan bemutató darab. Nehéz feladatot vállalt, de az előadás megmutatta, Hunyadi rendelkezik annyi érzékenységgel és humorral, hogy egyensúlyt teremtsen a színpadon tragédia és komédia között. Elkezdődtek a próbái Füst Milán *Máli*

néni című darabjának Koltai M. Gábor rendezésében. A csupa költészet, az emberi természetet vizsgáló komédia bemutatóját jogos érdeklődés előzi meg. Szilveszterre operettet állít színpadra Novák Eszter, a *Mayát*. Zeneszerzője a váradi származású Fényes Szabolcs, akinek emléket márványtábla őrzi a városban.

Ugyancsak Novák Eszter rendezi Molière *Mizantrópiáját* is. A francia klasszikus újra divatba jött az erdélyi színházakban, de nem könnyű feladat érdekes, szellemes és korszerű előadást varázsolni ebből a vígjátékból.

Mrozek *Tangó* című abszurdját pár évtizeddel ezelőtt, legendás szereposztásban játszotta a váradi társulat, akkor Alexandru Colpacci rendezésében. A most kezdődő évad második felében Harsányi Sulyom László állítja színpadra. Remélhetőleg olyan előadás születik, amelyet nem kell átlapozni a következő „leltárban”. Két produkció igyekszik emlékeztetést tenni az Arany János-bicentenáriumot: Hargitai Iván a *Bolond Istók* nyomán készíti előadást, Novák Eszter pedig költői estet szerkeszt Arany verseiből párbeszédben a fiatal váradi költőkkel.

Balogh Attila *Trónok harca casting* címmel ígér ugyancsak párbeszédet a fiatalokkal.

Ez volt és ez lesz tehát a Nagyváradi Szigligeti Színház három társulatánál. Eddig rendben van, az idénről pedig majd jövőre többet. Színházba járni jó – szól a színház idejelszava. És tényleg jó.